

The background features a close-up of a spiral-bound notebook with lined pages. A silver pen is resting on the pages. The notebook is partially obscured by a large teal overlay that contains the text. The text is in white, sans-serif font. The overall composition is clean and modern, with a focus on writing and organization.

NA PODSTAWIE KSIĄŻKI JOLANTY
MAĆKIEWICZ

Jak dobrze pisać

Od myśli do tekstu

Czego się spodziewać

PROGRAM PREZENTACJI

Przygotowanie tekstu

Słowo

Zdanie

Akapit

Formy tekstowe

Przygotowanie tekstu

PODSTAWOWE PYTANIA

Kto? (kim jestem? na ile chcę się ujawnić, czy mówię w 1 osobie?)

Do kogo? (wyobrażam sobie odbiorcę oraz jego wiedzę i kompetencje)

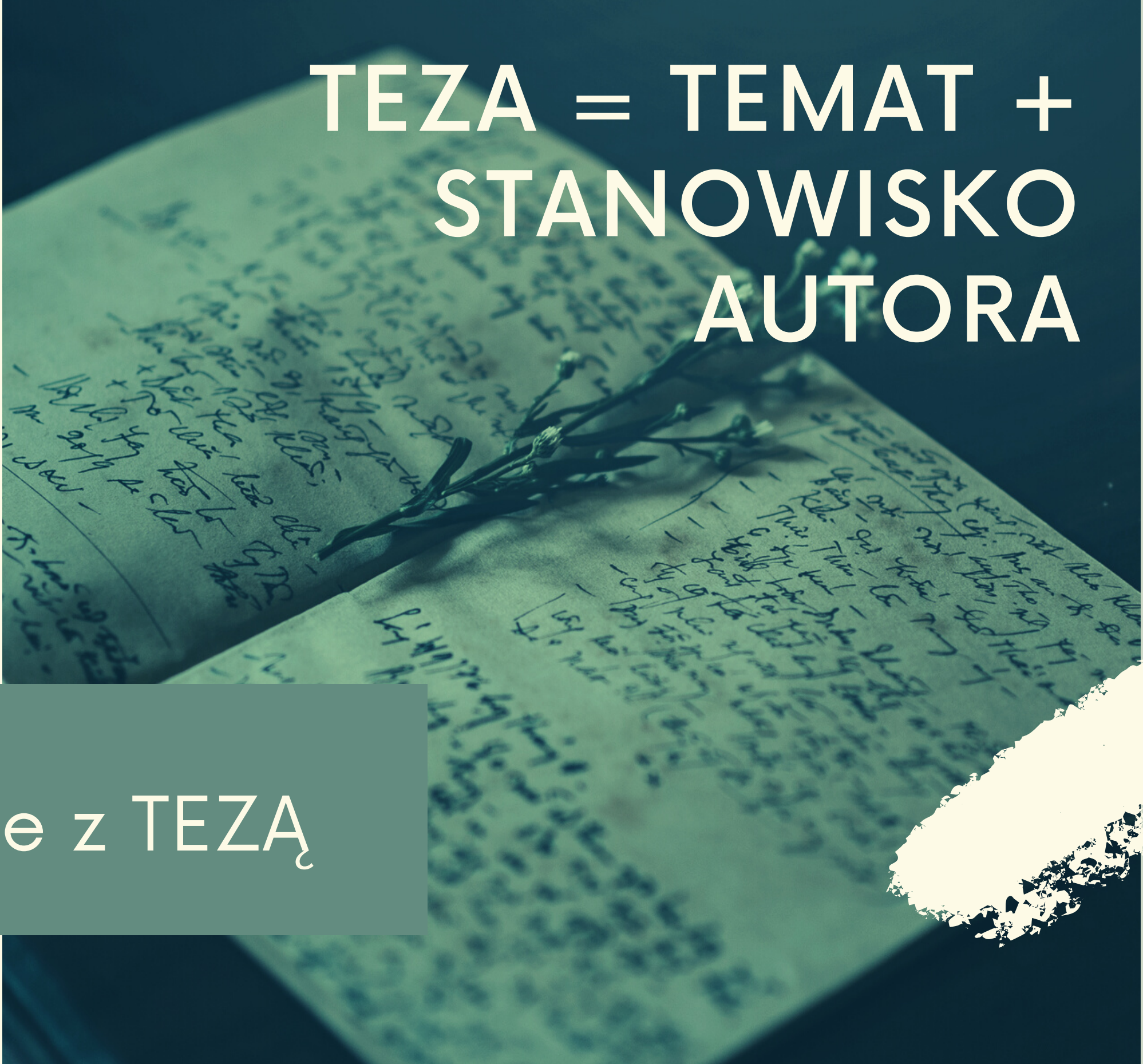
Po co? (w jakim celu piszę? jaka jest funkcja mojego tekstu?)

W jakich okolicznościach? (w jakim znajduję się kontekście komunikacyjnym i kulturowym?)

Od przedmiotu do tezy

O CZYM BĘDĘ PISAĆ?

Zastanawiam się nad przedmiotem - o czym będę pisać?,
a potem nad tematem - co chcę czytelnikowi powiedzieć?

TEZA = TEMAT +
STANOWISKO
AUTORA

Od tematu
do tezy

Planuję tekst zgodnie z TEZĄ

Kompozycja

CAŁOŚCIOWOŚĆ

mój tekst ma być całością -
składa się z wielu elementów
tworzących całość

HIERARCHICZNOŚĆ

wewnątrz mojego tekstu są różne
elementy - a między nimi
zachowana hierarchia (coś jest
ważniejsze, coś mniej ważne)

STRUKTURALIZACJA

między elementami mojej pracy
jest relacja przyczyna - skutek,
albo pytanie - odpowiedź, albo
dowody - wnioski

PLAN/KONSPEKT

ZAWSZE ROBIĘ PLAN PRACY

zawsze robie plan pracy

PLAN = SELEKCJA
MATERIAŁU + UKŁAD

Początek

POCZĄTEK JAKO TŁO
wprowadzam temat w kontekście
czasowym lub problemowym

POCZĄTEK JAKO
PREZENTACJA TEKSTU
omawiam we wstępie treść całej
pracy

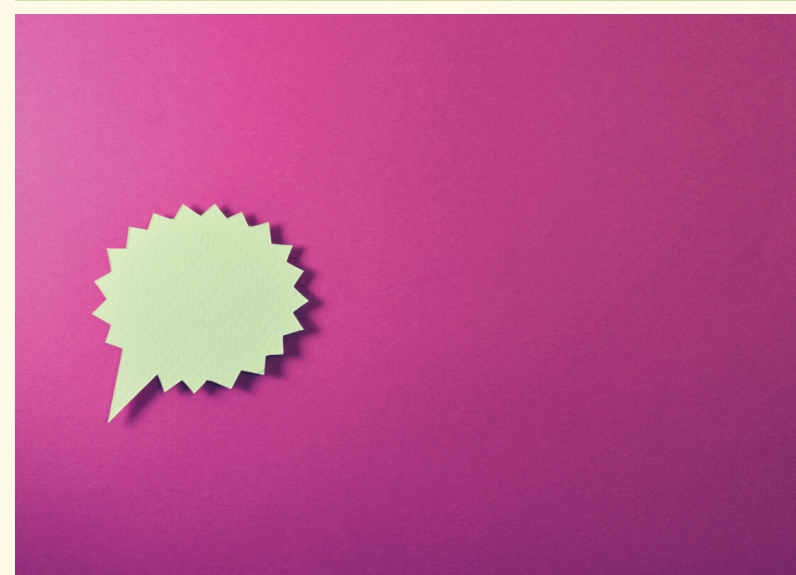
POCZĄTEK
ARGUMENTACYJNY
zaczynam od podania tezy lub
hipotezy

Zakończenie

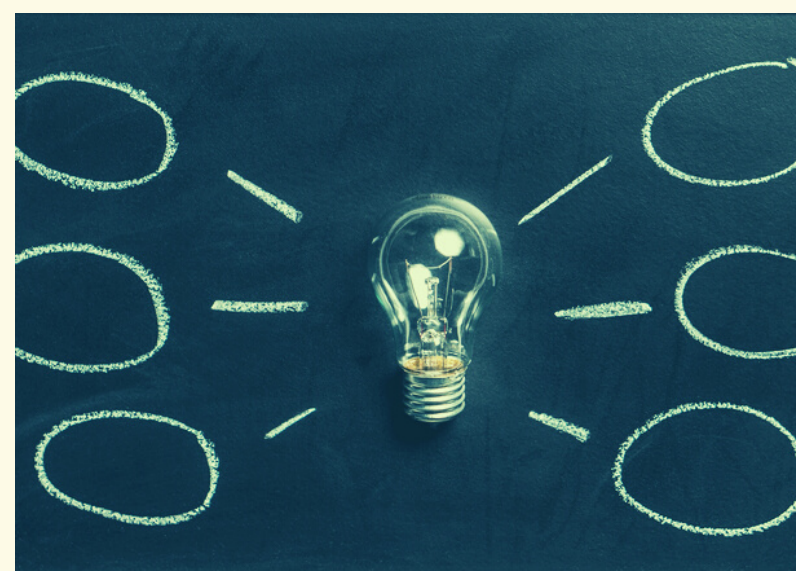
ZAKOŃCZENIE JAKO PODSUMOWANIE

wyciągam wnioski, zamykam
rozważania, daję odpowiedź na
pytanie, etc.

ZAKOŃCZENIE- PUENTA

kończę erudycyjnie, zamykam tekst
cytatem

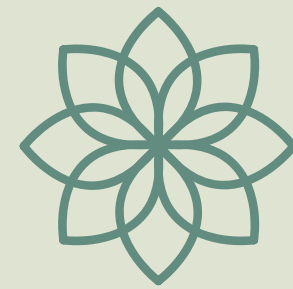

ZAKOŃCZENIE OTWARTE

stawiam pytanie retoryczne,
wielokropek, wprowadzam nowe
zagadnienie do przemyślenia

Słowo

STOSOWNOŚĆ
JAKO ŁAC. DECORUM

stosowność wobec tematu, piszę tak, żeby język pasował to treści

stosowność wobec sytuacji komunikacyjnej, piszę tak, żeby język pasował do sytuacji

stosowność wobec odbiorcy, piszę tak, żeby język pasował do osoby, która czyta

Zdanie

SPÓJNOŚĆ -
RELACJE MIĘDZY
ZDANIAMI

łączę części zdania spójnikami
(aczkolwiek, ale, lecz, jednak,
zarówno, chociaż, toteż...)

buduję głównie zdania podwójnie
złożone (nie za długie, nie za
krótkie)

unikam skrótów myślowych (typu
elipsa), wtrąceń, posługuję się
nominalizacją (zamiast "ojciec
był chory" piszę "choroba ojca")

Rytm zdaniowy

CO TO JEST RÓWNOWAGA W TEKŚCIE?

buduję zdania podobnej długości, ale różnego typu (współrzędne, przeciwstawne, wynikowe, etc.)

układam treści paralelnie lub w kontraście (pracuję na podobieństwach i różnicach)

przeplatam tekst pytaniami retorycznymi, cytatami z tekstów

używam stylu naukowego

NOMINALIZACJE

Zamiast: Ojciec jest chory, dlatego nie pojedziemy na wakacje - Choroba ojca uniemożliwia wyjazd na wakacje.

IMIESŁOWY

Zamiast: tekst, który wzbudza liczne pytania - tekst wzbudzający liczne pytania.

KONSTRUKCJE BEZOSOBOWE

Zamiast: Zauważyłam podobieństwo między tekstami - Zauważywszy podobieństwo między tekstami.

STRONĘ BIERNĄ

Zamiast: Narrator opisał świat wnikliwie - Świat został opisany przez narratora bardzo wnikliwie.

Akapit

AKAPIT - ZARÓWNO CAŁOŚĆ JAK I CZĘŚĆ

wyodrębniona część tekstu, zawierająca jedną myśl

AKAPIT TO TEKST W MINIATURZE

powinien zawierać wprowadzenie, rozwinięcie i podsumowanie

SPÓJNOŚĆ AKAPITÓW

Zarówno znaczeniowa (buduję akapit wokół jednego zagadnienia), jak i formalna (używam konektorów między zdaniem - poszczególne zdania są ze sobą "sklejone")

używam
środków
spójnościowych

- SPÓJNIKÓW
łączą i dynamizują tekst

- OPERATORÓW
wyrażenia typu: ściśle mówiąc, w szczególności, przeciwnie, po pierwsze, po drugie, z drugiej zaś strony

- POWTÓRZEŃ
unikam powtórzeń dosłownych, stosuję powtórzenia synonimiczne
anafory i epifory

- SZYKU PRZESTAWNEGO
przestawiam słowa w zdaniu tak, żeby były nawiązaniem lub
kontrastem do poprzedzających i następujących zdań

Różne formy tekstu

TEKSTY INFORMACYJNE

esej, definicja, artykuł

OPOWIADANIE

narracja, jako całość lub część
innej formy, dynamizm

OPIS

przedstawienie kogoś lub
czegoś, statyczne, część lub
całość innej formy

PORÓWNANIE

musi być podstawa porównania,
może być blokowe lub
przemienne, służy kontrastowaniu
lub wskazaniu analogii

PODSUMOWANIE

"tekst, który powstaje bez
wysiłku, czyta się bez
przyjemności"

SAMUEL JOHNSON

opracowały

ALEKSANDRA STĘPIEŃ
KATARZYNA JACEWICZ

doradczynie metodyczne języka
polskiego CEN Koszalin